

19. august 2022

UKA 2022/79

Inatsisartut suleriaasianni § 33 naapertorlugu aalajangiiffigisassatut siunnersuut imaattoq matumuuna saqqummiuppara:

Tarnikkut atugarliorneq aammalu imminut toqunnissamut ernumanartoqarneq akiorniarlugit innuttaasut tarnikkut ikiueqqaarsinnaanissamut pikkorissarfissaannik periarfissiisoqarnissaanut suliniutissatut pilersaarutininik Naalakkersuisut suliaqarnissaat pillugu Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersut. Sammisami attuumassuteqartut, uanilu immikkut piffinni ingerlatsisut kommuunillu suleqatigineqarnissaat Naalakkersuisunit annertuumik anguniarneqassaaq. Periusissiatut pilersaarutit kingusinnerpaamik 1. juni 2023 piareereersimassapput.

(Inatsisartunut Ilaasortaq Anna Wangenheim, Demokraatit)

Tungavilersuut

UPA 2022-mi Meeqqat 18-nik inorlugit ukiullit kinguaassiutitigit atornerlunneqarsimasut taakkunungalu angajoqqaajusut/akisussaasut tarnip nakorsaanit ikiorserneqarsinnaanissaannut pisinnaatitaaffik eqqunneqarnissaanut sulissuteqartoqarnissaa akuerineqarpoq. Nunatsinni inissisimaneq, suli tarnip nakorsaanik amigaateqarnerput naqissuseriarlugu meeqqat, inuusuttut inersimasullumi tarnikkut persuttarneqarnerat malitsigisaanillu tarnikkut atugarliornerat pinaveersaartissallugu pisinnaasarput tamaat qulakkeerinnittariaqarpugut.

Imminut toqunnissamut eqqarsaateqartarnerat, ajornerpaamillu pisoqartillugu imminut toquttarnerannut pinaveersaartitsineq annertuneruttittariaqarparput. Imminut toquttarneq nunatsinni inuiaqatigiinnut peqqinnissatigullu ajornartorsiut suli annertungaatsiarpoq. Tamanna peqqutigalugu nunarsuaq tamaat isigalugu kisitsisitigit nunarput annerpaatut inissisimavoq. Imminut toquttarneq takussutissaavoq pisoqartinnagu ajornartorsiutinik aaqqiisannginnitsinnut, tamannalu ukkatarisariaqarparput.

Naalakkersuisut maanna imminut toquttarneq akiorniarlugu periusissiamik sanaleruttorput. Taanna suli tamanut saqqummiunneqanngilaq, naak periusissiaq siulia ukiorpaalunngortuni naareernikuugaluartoq. Taamaattumik isumaqarpunga siunnersuut ima isikkulik taputartuulluarneqarsinnaasoq, sumiiffinni nukiit aammalu sumiiffinni innuttaasut inuunerissaarnissamut akisussaaffimmik tiguseqataanerisigut pinaveersaartitsisoqarsinnaasoq.

Sumiiffinni namminneq soqutigisat aallunneqarnissaannut sinaakkutinik tunineqartariaqarput.

Kalaaliusugut immitsinnut ikioqatigiinnissatsinnut naleqartitarpununa tassa annertoq. Ikioqatigiittarneq tamanna takutittarsimavarput, soorlu eqqaalara kræftimut aktersuiniarnerit, ukiut tallimat matuma siorna ulissaarsuaqarnerani aammalu corona nappaalatitsinerata nalaani immitsinnut illersorsimanitsinniit.

Ajoraluartumilli tarnikkut ikiugasuartarnerit pillugit immitsinnut ikioqatigiiffeqanngilagut. Pikkoriffignerulerneratigut immitsinnut ikiorsinnaanerput pikkoriffignerulissavaput. Ikiorsiisanninneq kingunerlorujussuarternera nalunaarutikkut tusagassiofritsigullu ilisimallualersimavarput.¹

Ilaatigullu, ajoraluartumik, qanigisaminnik toqqaannartumik annaasaqarnikkut. Ajorluinnarpoq, annaasallu tamarluinnarmik nunatut aliasuutaapput.

Meeqqat pisinnaatitaaffii pillugit suliniaqatigiiffik, MIO Naalackersuisut imminut toquttarneq akiorniarlugu periusissiami sulinerminni inuusuttut peqataatinneqannginneri isornartorsiornikuuat.² Isumaqarpunga sammisamut attuumassuteqartunik peqataatitsisarneq pikkoriffignerulertariaqaripput, politikikkullu suleriaqqinnissatsinnut immikkut ilisimasallit innersuussutaat pimoorullugit tigungerusalerlugit.

Ilaqutariinnermut peqqissutsimullu ataatsimiitsitaliap juni 2022-mi angalanerani pinaveersaartitsinermi suliaqarnermi sumiiffiit assigiinngitsunik periuseqarneri aallaavigalugit nalileeriaatsit assigiiartumik ingerlanneqannginneri maluginiarsimavara. Taamaattumillu qitiusumiit periusissiamik sulinermi unammillernartoqalersarluni – periarfissaanngivissorsinnaasarluni. Tamanna peqqutigalugu sumiiffinni suliniutit pitsaauupput, soorlu INUUNERITTA III periusissiallu allat. Kalaallit Nunaanni meeqqat inuusuttullu akunnerminni imminut toquttarneq taama annertutigitillugu aamma pinaveersaartitsinerput annertunerusariaqarpoq. Taamaattumik isumaqarpunga ilaqutariit akunnerminni tarnikkut atugrliornerit kingunerluutaasartut pinaveersaartinniarnenerini tarnikkut ikiugasuarsinnaanerit innuttaasunut periarfissaalersikkusuppara. Soorlu tarnip nakorsaaniq amigaateqarnerup aqqanik aporfissanik ujartuinnarnata periarfissaasunik ujartuinerusariaqarpugut.

Sumiiffinni assigiinngitsuni iluaqutaasussamik tarnikkut ikiugasuarsinnaanerimut sulineq sumiiffiit kommuuniini pinaveersaartitsinerimut ataatsimiitsitaliai aqutigalugit suliniuteqartoqarsinnaavoq. Tarnikkut unammilligassanik annertuunik peqalersoqartinnagu inersimasunut aamma paasititsiniutaassagami meeqqat inuusuttullu tarnikkut ikiorneqarnissaannik pisariaqartitsisoqarnera.

Imminut toqunneq pigaangat – imaappoq innuttaasumut pisoq ima annertutigippat – aatsaat tarneq illugu immikkoortortaqaqarfinni ikiorneqarnissamut periarfissaqarsinnaavoq³. Aatsaat uani sammineqassaaq imminut toqunnissamut eqqarsaateqarnerimut imminullu toqunnerimut ilumut napparsimanermit aallaaveqartoqarnerisoq. Isumaqarpunga qaammatit pingasut siviluallaartoq, inuiaqatigiit ilutsinni ikiorserneqarsinnaaneq aallaavigalugu immaqa siusinnerusukkut meeqqami, inuusuttumi inersimasuniluunniit ajornartorsiut piffissaagallartillugu suliarineqarsimasinnaagaluarpoq, imaluunniit pinngitsoortinneqavissorluni. Ikiorneqarnissamik pisariaqartitsisut taakku tassa ikiorneqannginnermikkut imminut toqunnikkut annaasartakkagut. Qimagaasunit inuiaqatigiinnilu aliasunermik atugarliornermillu kinguneqartartumik.

Meeqqat inuusuttullu taakkunanullu angajoqqaajusunut/akisussaasunut tarnikkut ikiorserneqarsinnaanisamik pisinnaatitaaffiinut aammalu imminut toquttarneq akiorniarlugu

¹ Sermitsiaq.AG, "Tarnikkut ikiorsiinissaq amigaatigineqartoq: Ajornerpaamik pisoqassappat imminut toqunnermik kinguneqarsinnaavoq", 16. februar, 2022: <https://sermitsiaq.ag/kl/tarnikkut-ikiorsiinissaq-amigaatigineqartoq-ajornerpaamik-pisoqassappat-imminut-toqunnermik>

² KNR.gl, " Meeqqat illersuisuat: Naalackersuisut inuusuttunik imminut toqunnermik nalaataqarsimasut tusarniaanngillat", 21. marts, 2022: <https://knr.gl/kl/nutaarsiasat/meeqqat-illersuisuat-naalackersuisut-inuusuttunik-imminut-toqunnermik>

³ Akissut § 37-apeqqut normu 10-2022

periusissiamiit siunnersuut una allaaneruvoq, innuttaasunut ilaqutariiusunullu meerartalinnut iluaqutaasussamik uani nukiit pioreersut aaniarneqarput. Inatsisartut ukiaanerani ataatsimiinnerat 2021-mi Istanbulkonvention akuerineqarsmasoq ilutigisaanik tarnikkut persuttaasarneq qanoq akiorneqarnissaanik qanoq iliuseqartoqassaneraniq una aamma aqutissiuussissaaq.

Taamatut oqaaseqarlunga Naalakkersuisut akissutaat partiillu sinnerisa oqaaseqaatissaat qilanaaraakka.

Pisortanut aningaasatigut allaffissornikkullu kingunissai

Suliniutissatut pilersaarummik suliaqartoqarnissaani atorfiluip ukiumut suliarisartagaasa qaangernissaat naatsorsuutigineqanngilaq.

§37 naapertorlugu apeqquteqaat normu 140-2022-mi akissutaani Naalakkersuisut ilisimatitsipput pikkorissartitsinissamut neqeroorummut aningaasatigut allaffissornikkullu kingunissat suliap qanoq ilusilerneqarneranut apeqqutaajumaartut. Naalakkersuisut ilisimatitsipput "Ikiueqqaarnermut pikkorissaanernik pisariaqartitsinermik aqqiissutaasinnaasullu pillugit nassuiaat" naliliisimasoq, Kalaallit Røde Korsiat isumaqatigiissuteqarfigigaanni sumiiffinni assigiinngitsuni arfineq-marlunni pikkorissaanermik aqqiissuussinernik 14-inik naammassinninnissaq, kiisalu suliniummik aqutsinissamut aamma suliniummik ataqatigiissaarinissamut ikiuunnissaq pillugu Kalaallit Røde Korsiannut isumaqatigiissusiornissaq ukiumut 550.000 kr.-it missaanni akeqassasoq. Tamatuma avataasigut Ikiueqqaarnermut aqutsisut 12-ut ilinniartinniaraanni ataatsimut 265.000 koruuninik akeqassasoq.⁴

Namminersorlutik inuussutissarsiuteqartunut aningaasatigut allaffissornikkullu kingunissai

Soqanngilaq.

Innuttaasunut aningaasatigut allaffissornikkullu kingunissai

Soqanngilaq.

⁴ Akissut § 37-apeqqut normu 140-2022